

نام خانوادگی:	نام درس: فارسی
کلاس: دهم	نام دبیر: آقای علیپوری
رشته: تجربی و ریاضی	تاریخ امتحان: ۹۶/۰۳/۰۸
شماره صندلی:	ساعت امتحان: ۹ صبح
	مدت امتحان: ۷۵ دقیقه
	اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران (منطقه ی ۱۲)
	دبیرستان و پیش دانشگاهی غیر دولتی
	امتحانات نوبت دوم سال تحصیلی ۹۵-۹۶

الف	سؤالات	ب
الف	۱) معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. (۱) الف : عنان و سنان را پر از تاب کرد . ب : داده تنش بر تن ساحل یله . پ : دست معلم از وقب حیوان روان شد . ت : به سبب خبث طینت آن را نپذیرفت . ۲) تفاوت معنایی فعل های مشخص شده را توضیح دهید. (۰/۵) الف : گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت . ب : بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت . ۳) املا ی درست واژگان را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۰/۵) الف : چند دسته از بوته های (خوار / خار) در نقاط بی درخت سوت می زدند. ب : لیکن خروس (غالب / قالب) حرکتی کرد نه مناسب حال درویشان . ۴) در گروه کلمات زیر، غلط های املایی را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. (۱) « زبون و مخذول - غرابت و خویشاوندی - ذمایم و پیوست ها - نمط و روش - فراق و آسایش - ذلت و لغزش - انهار و جوی ها - نفخ و صور - وقاحت و بی شرمی - اشباه و سایه ها » ۵) در ابیات زیر، واژه های دو تلفظی را بیابید. (۰/۵) الف : چند دم به سَرَدوانی، پرگاروار گردت ب : دریاب عاشقان را کافزون کند صفا را ۶) در بیت زیر کدام واژه « مُمال » است؟ (۰/۲۵) « رفتی و صد هزار دلت در دست رکیب ای جان اهل دل، که تواند ز جان ، شکیب » ۷) در بیت زیر واژه هایی بیابید که در گذر زمان، شکل نوشتاری آن تغییر یافته است. (۰/۲۵) « چو یعقوبم ار دیده گردد سپید میرم ز دیدار یوسف امید » ۸) نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید. (۰/۵) « تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان ها » ۹) در عبارت زیر ساختمان واژه های مشخص شده را بنویسید. (۰/۷۵) « بیشه ظلمانی بود و مه که به وضع غم انگیزی ارغوانی رنگ بود، ستاره را بزرگ تر می کرد » ۱۰) ضمایر مشخص شده وابسته ی کدام کلمات هستند؟ (۰/۵) الف : ای بی نشان محض، نشان از که جویمت؟ ب : گفت آگه نیستی کز سر در افتادت کلاه ۱۱) در مورد تفاوت حرف « و » در عبارات زیر توضیح دهید. (۰/۱۵) الف : گفتم : حالا برو سماور را روشن کن. حالا قوم و خویش ها می آیند. ب : آرام بود و چیزی نمی خواست.	ب

	(۱۲) کدام قسمت عبارت زیر حذف شده است؟ (۰/۲۵) « نیکوخوا بهتر هزار بار از نیکورو » (۱۳) در بیت زیر یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید. (۰/۵) « همی رنجه داری تن خویش را دو بازوی و جان بد اندیش خویش را »	
۵	قلمرو ادبی (۱۴) نوع جناس را در ابیات زیر مشخص کنید. (۰/۵) الف : نگه کرد سهراب و آمدش ننگ ب : عشق، شوری در نهاد ما نهاد جان ما در بوته ی سودا نهاد (۱۵) آرایه های « ایهام، حس آمیزی، تضاد و تلمیح » را در ابیات زیر مشخص نمایید. (۱) الف : وجودی دارم از مهرت گدازان ب : گوش در گفتن شیرین تو واله تا کی؟ چشم در منظر مطبوع تو حیران تا چند؟ ج : ذکر سودای زلیخا پیش یوسف کرده اند د : گفתי به غم بنشین یا از سر جان برخیز حال سرگردانی آدم به رضوان گفته اند (۱۶) تشبیه و استعاره را در ابیات زیر بیابید. (۰/۵) الف : دل ای رفیق ، بر این کاروان سرای مَبند ب : جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم، گردن من (۱۷) در ابیات زیر کنایه ها را بیابید و مفهوم هر یک را بنویسید. (۱) الف : گشائی بخندید و خیره بماند ب : چو سهراب شیراوژن او را بدید عنان را گران کرد و او را بخواند بخندید و لب را به دندان گزید (۱۸) بیت زیر را که مطلع یکی از غزل های سعدی است، تا چهار بیت ادامه دهید. (۲) « وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها بی خویشتنم کردی بوی گل و ریحان ها »	ب
۸	قلمرو فکری (۱۹) معنی و مفهوم ابیات زیر را به نثر امروزی بنویسید. (گزارش و تحلیل) الف : چون بگشایم ز سر مو شِکن ب : که هم رزم، جُستی هم افسون و رنگ ماه ببیند رخ خود را به من (۰/۵) نیامد ز کار تو بر دوده ننگ (۰/۵) پ : هر که با پولاد بازو، پنجه کرد ت : کار پاکان را قیاس از خود مگیر ساعد مسکین خود را رنجه کرد (۰/۵) گر چه باشد در نبشتن، شیر و شیر (۰/۵) ث : تو قلب سپه را به آیین بدار ج : ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن من اکنون پیاده، کنم کارزار (۰/۵) تأثیر اختران شما نیز بگذرد (۰/۷۵) چ : چون بسی ابلیس آدم روی هست پس به هر دستی شاید داد دست (۰/۷۵) (۲۰) در بیت « آمد آورد پیش خیر فراز چرا رستم از رُهام برآشفت؟ (۰/۵) (۲۱) مفهوم تمثیلی این مصراع « خورد گاو نادان ز پهلوی خویش » چیست؟ (۰/۵) (۲۲) مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. (۰/۵) www.Heyvagroup.com « هر دو گون زنبور خوردند از محل لیک شد زان نیش و زین دیگر عسل	پ

	هر دو گون آهو گیا خوردند و آب زین یکی سرگین شد و زان مُشک ناب « (۲۴) مفهوم کنایه مصرع دوم بیت زیر را بنویسید. (۰/۵) « ریش برمی کند و می گفت ای دریغ کآفتاب نعمتم شد زیر میغ » (۲۵) با توجه به ابیات زیر، پرسش ها را پاسخ دهید. « یکی تیر زد بر برِ اسپ اوی که اسپ اندر آمد ز بالا به روی بخندید رستم، به آواز گفت که بنشین به پیش گرنامه‌ی جفت سزد گر بداری، سرش در کنار زمانی بر آسایی از کارزار ... » الف : مفهوم مصرع دوم بیت نخست چیست؟ (۰/۵) ب : کدام بیت لحن طنز آمیز دارد؟ (۰/۲۵) پ : منظور از « گرنامه‌ی جفت » چیست؟ (۰/۲۵) ت : مفهوم مصرع آخر چیست؟ (۰/۵)
۲۰	موفق باشید. جمع نمره

زُرّ باقای : « ادبیات یا همه چیز است یا هیچ چیز ... ! »

« پاسخنامه »

۱) الف : سرنیزه - ب : رها، آزاد - ج : فرورفتگی اندام - د : سرشت .

۲) الف : نابود کرد - ب : خاموش کرد .

۳) الف : خار - ب : غالب

۴) غرابت : قرابت - ذمایم : ضمایم - فراق : فراغ - ذلت : زلت .

۵) الف : استوار - ب : یادگار .

۶) رکیب : رکاب .

۷) سپید : سفید.

۸) عهد : مفعول - نقض : نهاد -

۹) ظلمانی : مشتق - غم انگیز : مرکب - ارغوانی رنگ : مشتق - مرکب .

۱۰) الف : وابسته ی نشان (نشان تو) - ب : وابسته ی سر (سر تو) .

۱۱) الف : واو عطف (بین دو کلمه می آید) - ب : واو ربط (بین دو جمله مستقل می آید)

۱۲) فعل است حذف شده است.

۱۳) ترکیب اضافی : تن خویش - ترکیب وصفی : دو بازو . جان بد اندیش .

۱۴) الف : جناس ناقص : ننگ و جنگ - ب : جناس تام : نهاد (سرشت) و نهاد (قرار داد) .

۱۵) الف : ایهام : « مهر » - ب : حس آمیزی « گفتن شیرین » - ج : تلمیح به داستان یوسف و زلیخا - د : تضاد : بنشینم و

برخیزم.

۱۶) الف : استعاره : کاروان سرا - ب : تشبیه : جام توحید، تیغ ستم .

۱۷) الف : عنان را گران کردن : متوقف کردن اسب - ب : لب را به دندان گزیدن : تعجب کردن و حسرت خوردن .

۱۸) شعر حفظی . مراجعه به صفحه ۵۸ کتاب درسی.

۱۹) الف : وقتی صاف و زلال و بی موج « مو » هستم، تصویر زیبای ماه در من نمایان می شود.

ب : هم دلیرانه جنگیدی و هم تدبیر در نبرد داشتی و این رفتار تو موجب شرمساری خاندان نخواهد بود.

پ : هر کسی با افراد قوی تر از خود مبارزه می کند شکست خواهد خورد و زحمت و رنج خود را بیشتر می کند.

ت : رفتار انسان های پاک را با خود مقایسه نکن. اگرچه ظاهری شبیه به تو داشته باشند.

ث : رستم به طوس گفت : تو در مرکز سپاه بمان و نظم آن را حفظ کن تا من روش پیاده جنگیدن را نشان دهم.

ج : ای کسی که به بخت و اقبال خودت می نازی، بدان که یک روز، ستاره بخت تو هم خاموش می شود.

چ : از آنجا که به ظاهر افراد نمی شود اعتماد کرد، پس با هر کسی نباید زود دوست شد.

(۲۰) گوهر اول : مروارید - گوهر دوم : خیر .

(۲۱) چون رهام در جنگ با اشکبوس به راحتی تن به شکست داد و پا به فرار گذاشت. بنابراین رستم به طوس می گوید : که

رهام اهل شراب و بزم است و مرد جنگ و دلیری نیست .

(۲۲) انسان ها، چوب نادانی و حماقت خود را خواهند خورد . از ماست که بر ماست .

(۲۳) منظور ظرفیت و شایستگی افراد است ... همه از یک سرچشمه فیض و سود می برند اما هر کسی لیاقت انسان کامل شدن

را ندارد.

(۲۴) از دست رفتن نعمت ها و فرصت ها . (با مرگ طوطی)

(۲۵) الف : اسب، کشته شد - ب : بیت دوم - ج : اسب - د : دست از جنگ کشیدن .